

KULTUR

TF REDAKTÖR
Sanna Wikström
026 15 96 32
sanna.wikstrom@gd.se

Vi ber om ursäkt!

Vi hade fått för oss att alla var välkomna till visningen av Rådhuset i går eftermiddag. Vi var så pass säkra på det att vi till och med skrev det i en fotnot efter Gösta Carlstams artikel. Det var fel. Visningen hölls för ett slutet sällskap. Och vi kan bara beklaga alla som vi utan någon som helst baktanke "lurade" dit och som enligt uppgift inte fick kom-

ma in på visningen i går. Dock visar händelsen också på vilket enorm intresse det finns för vårt fina rådhus och vad som ska bli av det i framtiden. Vi får hoppas på en ny ALLMÄN visning av huset i vår! Än en gång ursäkta.

Sanna Wikström

Som löven i Vallombrosa på Dramaten. Stina Ekblad, Hannes Meidal, Hans Klinga, Reine Brynolfsson, Björn Granath, Ivar Wiklander, Ylva Ekblad och Johan Holmberg.

FOTO: ROGER STENBERG

Koreografen Örjan Andersson gör en egen tolkning av Goethes "Den unge Werthers lidanden" på Unga Dramaten.

FOTO: SCANPIX

David Book i Örjan Anderssons "Werther".

FOTO: ROGER STENBERG

Teatergrillen eller McDonald's?

TEATER

Teaterkritikern **Curt Bladh**, som följt teatrar i Stockholm i 40 år, gör här en jämförelse mellan huvudstadens två stora teatrar och konstaterar liv på den ena och håglöshet på den andra. Gissa vilken som är vad?

Där är vid Sergels torg det händer, inte vid Nybroplan. De två stora teatrar i Stockholm upprepar den bild som blivit tydligare under senare tid. Nationalscenen Dramaten tycks närmast ligga för fädot under Marie-Louise Ekmans ledning. Medan stadsteatern är full av liv, rörelse och initiativ under Benny Fredriksson.

Bilden är lika tydlig som att det nu är 2013, året efter Strindbergs-året. Ingen av teatrar spelar något av Strindberg, fränsett att Dramaten fortsätter med Mats Eks uppsättning av Spöksonaten från förra året. Däremot förekommer Strindbergs arvfiende Henrik Ibsen på båda ställena: Ett dockhem på stadsteatern. Samhällets stöttepelare på Dramaten. Ibsen kan i det fall jämföras med Lars Norén, den svenska scenpremiären på Löven i Vallombrosa på Dramaten, en pjäs tidigare endast visad i en uppskattad TV-version. Och Demoner på stadsteatern.

Stadsteatern fortsätter också att värda sig om den samtida dramatikens storheter, Harold Pinter med Sveik, Samuel Beckett med Krapps sista band och Jon Fosse med kamarspelet Jag är vinden som redan haft premiär.

Stadsteatern uppmärksammar också annat i samtidsdramatiken: Heiner Müllers Hamletmaskinen, Marius von Meyenburgs Martyrer och Svein Tidbergs Abrahams barn.

Den ständigt spelade Tjechov föremkommer med bara en värpreniär, stadsteaterns Körsbärsträdgården. En annan klassisk storhet, om än inte från dramatiken, förekommer på båda teatrar. De spelar varsin modern version av Goethes Den unge Werthers lidanden.

En brokig teatervärld som syns. Där finns också uppenbara publikdragare. Som Farliga förbindelser på Dramaten, mer känd som film men spelad med stor framgång av

nationalscenen i slutet av 80-talet. Stadsteatern satsar på Woody Allens En midsommarnatts sexkomedi och musikalen West Side Story i en stor uppsättning av Ronny Danielsson, premiär 8 mars.

Det blir säkert roligt att gå på teater också i vår.

Även om man kan undra varför de två teatrar skiljer sig så mycket, det brokiga och levande utbudet på stadsteatern jämfört med det lite håglösa på Dramaten. Jag tror inte det kan förklaras med skilda ekonomiska förutsättningar, mer handlar det om teaterledning och vilja att verkligen ge publiken ett brett och varierat utbud av levande teater. Det Benny Fredriksson ibland fått kritik för – som alltför folklig. Medan den politiska ledningen i Stockholm mer eller mindre krävt en än mer publikfriande repertoar. Något ingen kommit på att föreslå Dramaten.

Litet är det som en skådespelarbråk, med erfarenhet från båda teatrar, svarade när jag bad honom jämföra:

Dramaten är som Teatergrillen, stadsteatern som McDonald's.

Curt Bladh

Andreas Kundler, Shanti Roney och Louise Peterhoff agerar i Harold Pinters "Sveik" på Stockholms stadsteater. Det är den norske regissören Alexander Mörk Eidem som tolkar Pinter den här gången.

FOTO: EWA-MARIE RUNDQVIST

Jakob Eklund i Abrahams barn. På Stadsteaterns lilla scen.

Greider får Liffnerstipendium

Aftonbladets Axel Liffnerstipendium för 2012 går till författaren och chefredaktören Göran Greider. I motiveringen lyfts han fram som "en nutida Strindbergsk folktribun och folkbildare" och "Göran Greiders eld är inte den första i Sverige, men den största".

Aftonbladets Axel Liffnerstipendium är på 30 000 kronor och delas årligen ut till "en kulturjournalist som i sin verksamhet kombinerar djup kunskap om konst och kultur med ett lyhört sinne för kulturjournalistikens språk och uttrycksmedel".

TT Spektra

enANNANSIDA

Överlag tror jag att många människor kände sig stressade. Det fanns ambivalenta känslor, det fanns goda skäl att vara ambivalent... Facebook är jättesvårt ersätta, samtidigt växer en kritik om vad Facebook gör med de här debatterna... och all reklam... Jag tror att det har att göra med att Facebook blivit börsnoterat, nu finns krav på vinst. Nätkulturforskaren Rasmus Fleischer kommenterar i P3 att 600 000 briter lämnade Facebook förra månaden, www.sverigesradio.se

BOKEN

Lasse Ekstrand läser en viktig bok skriven av **Daniel Waluszewski**, född i Gävle, om hans polske farfar som kom till "lägerarkipelagen" i Gävleborg där antinazistiska flyktingar och tidigare lägerfångar blandades med nazister, desertörer från tyska armen.

Stenarna måste vändas på

Hur skriver man poesi efter Auschwitz, undrade en uppgiven Adorno. Ja – och hur lever man vidare efter att ha överlevt helvetet på jorden, Auschwitz? Hur handskas dagar och nätter med det posttraumatiske tillståndet? Vem tala med om vad man varit med om? Är det som med en teknisk term kallas "debriefing" överhuvudtaget möjligt efter att ha befunnit sig på mänsklighetens slutstation?

Bör man i stället välja tystnaden, behålla grymheterna och de aldrig läkande sårerna inom sig själv? Hallucinationerna. Mardrömmarna. Synerna. Den iskalla tomheten i själen.

Tystnaden kan vara en överlevnadsstrategi, om än bräcklig, det vet vi från Danmark. Kanske ryms i det posttraumatiske inkapslandet också ett stänk av svärbegriplig skam. Även om man, som i danska exempel, var aktiv inom motståndsrörelsen.

Boken är förbaskat viktig. Den skrapar på vår självbelättna och inskränkta blågula självförståelse. Och påminner om att vår officiellt idylliska hembygd inte är så idyllisk i historiens ljus.

Boken är förbaskat viktig. Den skrapar på vår självbelättna och inskränkta blågula självförståelse. Och påminner om att vår officiellt idylliska hembygd inte är så idyllisk i historiens ljus. Vi finns inte, fanns heller aldrig, behagligt på sidan om världen – befriad från dess fasor. Undantagna och frikända. Oskyldiga med rent samvete.

Stenarna måste vändas på. Andra berättelser göms därunder. Andras berättelser. Och vi behöver höra dem.

Den envetne Daniel Waluszewski, som i en epilog avslöjar att han blev som besatt av att skriva boken, tillåter oss inte att fortsätta blunda och låtsas som ingenting. Bra.

Lasse Ekstrand

DANIEL WALUSZEWSKI
Med en blick över axeln
Walab Förlag

VÅRENS PREMIÄRER

Dramaten:

- Drömdykarna
- Farliga förbindelser
- Other Desert Cities
- Samhällets stöttepelare
- Som löven i Vallombrosa
- Titta livet! – en lek
- Werther

Stadsteatern:

- Abrahams barn
- Apatiska för nybörjare
- Demoner
- Det borttappade mellanchefen
- Den unge Werthers lidanden
- En midsommarnatts sexkomedi
- Ett dockhem

- Flickan från fiskfärsfabriken
- Hamletmaskinen
- Hjärtats dubbla slag
- Ingen har väl alltid haft...
- Jag är vinden
- Krapps sista band
- Körsbärsträdgården
- Martyrer
- Sveik
- West Side Story